

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2012. gada 20. septembrī*

Konkurence — Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana — Grieķijas brūnogļu piegādes un elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus — Lēmums, ar kuru konstatēts EKL 86. panta 1. punkta savienojumā ar EKL 82. pantu pārkāpums — Brūnogļu ieguves tiesības, ko Grieķijas Republika piešķirusi vai saglabājusi publiskam uzņēmumam

Lieta T-169/08

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI), Atēnas (Grieķija), ko pārstāv *P. Anestis*, advokāts,

prasītāja,

ko atbalsta

Grieķijas Republika, ko pārstāv *K. Boskovits* un *P. Mylonopoulos*, pārstāvji, kuriem sākotnēji palīdzēja *A. Komninos* un *M. Marinos*, pēc tam *M. Marinos*, advokāti,

persona, kas iestājusies lietā,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *T. Christoforou*, *A. Bouquet* un *A. Antoniadis*, pārstāvji, kuriem palīdz *A. Oikonomou*, advokāts,

atbildētāja,

ko atbalsta

Energeiaki Thessalonikis AE, Ehedora (Grieķija), ko pārstāv *P. Skouris* un *E. Trova*, advokāti,

un

Elliniki Energeia kai Anaptyxi AE (HE & DSA), Kifisja (Grieķija), ko pārstāv *P. Skouris* un *E. Trova*,

personas, kas iestājušās lietā,

par prasību atcelt Komisijas 2008. gada 5. marta Lēmumu C (2008) 824, galīgā redakcija, par Grieķijas Republikas piešķirtajām tiesībām vai šādu tiesību saglabāšanu *DEI* brūnogļu ieguvei.

* Tiesvedības valoda – grieķu.

VISPĀRĒJĀ TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs H. Kanninens [*H. Kanninen*] (referents), tiesneši N. Vāls [*N. Wahl*] un S. Soldevila Fragošo [*S. Soldevila Fragošo*],

sekretāre S. Spiropula [*S. Spyropoulos*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 6. aprīļa un 2012. gada 2. februāra tiesas sēdes, pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

- 1 Prasītāja *Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI)* ir izveidota ar Grieķijas 1950. gada 2./7. augusta Likumu Nr. 1468 (*FEK A' 169*) kā publisks uzņēmums, kas pieder Grieķijas Republikai un kam ir ekskluzīvas tiesības ražot, transportēt un piegādāt elektroenerģiju Grieķijā.
- 2 1996. gadā ar Grieķijas Likumu Nr. 2414/1996 par publisku uzņēmumu modernizāciju (*FEK A' 135*) tika radīta iespēja prasītāju reorganizēt par akciju sabiedrību, bet tās vienīgais akcionārs joprojām palika valsts.
- 3 2001. gada 1. janvārī saskaņā ar, pirmkārt, Grieķijas Likumu Nr. 2773/1999 par elektroenerģijas tirgus liberalizāciju (*FEK A' 286*), ar kuru valsts tiesību sistēmā tika transponēta Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 19. decembra Direktīva 96/92/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV 1997, L 27, 20. lpp.), un, otrkārt, saskaņā ar Prezidenta dekrētu Nr. 333/2000 (*FEK A' 278*) prasītāja tika pārveidota par akciju sabiedrību.
- 4 Grieķijas Republikai pieder 51,12 % prasītājas akciju. Saskaņā ar Likuma Nr. 2773/1999 43. panta 3. punktu valstij nekādā gadījumā nevar piederēt mazāk kā 51 % no prasītājas balsstiesīgajām akcijām, pat pēc kapitāla palielināšanas. Kopš 2001. gada 12. decembra prasītājas akcijas tiek kotētas Atēnu Biržā (Grieķija), kā arī Londonas Biržā (Apvienotā Karaliste).
- 5 Brūnogleš ir fosilās ogles. Šis dedzināmais nogulumiezis galvenokārt tiek izmantots elektroenerģijas ražošanā.
- 6 Grieķija ir pasaulē piektā un Eiropas Savienībā otrā lielākā brūnoglū ražotāja pēc Vācijas. Saskaņā ar *Institouto geologikon kai metallourgikon erevnon* (Grieķijas Ģeoloģijas un metalurģijas pētniecības institūts) datiem kopējie zināmie brūnoglū atradņu krājumi Grieķijā līdz 2005. gada 1. janvārim tika lēsti 4415 miljonu tonnu apmērā. Eiropas Komisija uzskata, ka brūnoglū krājumi Grieķijā ir 4590 miljoni tonnu.
- 7 Grieķijas Republika ir piešķirusi prasītājai brūnoglū izpētes un izmantošanas tiesības atradnēs, kuru krājumi tiek lēsti ap 2200 miljoniem tonnu; 85 miljoni tonnu krājumu pieder trešām privātpersonām, un aptuveni 220 miljoni tonnu ir publiskas atradnes, kuras pēta un izmanto trešās privātpersonas, bet no kurām daļēji tiek apgādātas prasītājas elektrostacijas. Izmantošanas tiesības vēl nav tikušas piešķirtas par aptuveni 2000 miljoniem tonnu pārējo Grieķijas brūnoglū krājumu.
- 8 Visas Grieķijas elektrostacijas, kas kurināmas ar brūnoglēm, pieder prasītājai.
- 9 Stājoties spēkā Direktīvai 96/92, Grieķijas elektroenerģijas tirgus tika atvērts konkurencei.

- 10 Elektroenerģijas ražošanas licenču un elektrostaciju būvniecības koncesijas ir regulētas grozītajā Likumā Nr. 2773/1999 ar attiecīgajiem grozījumiem.
- 11 Grieķijas Likumā Nr. 3175/2003 (*FEK A' 207*) ir paredzēta obligāta dienas tirgus izveidošana visiem elektroenerģijas pārdevējiem un pircējiem Grieķijas savstarpēji savienotajā sistēmā, kas ietver Grieķijas kontinentālo teritoriju un dažas Grieķijas salas. Šis tirgus tika izveidots 2005. gada maijā.
- 12 Obligātajā dienas tirgū elektroenerģijas ražotāji un importētāji, pamatojoties uz dienas intervālu, ievada un pārdod savu saražoto vai importēto elektroenerģiju. Izsakoties precīzāk, iepriekšējā dienā tie iesniedz savu piedāvājumu (tostarp, norādot cenu un elektroenerģijas daudzumu), bet piegādātāji un klienti iesniedz slodzes prognozes. Ņemot vērā šos elementus, piedāvātās cenas, daudzumu un katras stacijas aktivitātes stundas, elektroenerģijas pārvades sistēmas operators, proti, *Hellenic Transmission System Operator SA (HTSO)* izstrādā nākošās dienas staciju noslodzes stundu plānu.
- 13 Šāda plāna izstrādei *HTSO* ņem vērā prognozes par obligāto elektroenerģijas ievadi (piemēram, no atjaunojamajiem resursiem ražojošo staciju elektroenerģijas ievadi, koģenerācijas staciju un obligāto hidroelektrostaciju saražoto, elektroenerģijas importu un eksportu). Tātad elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū prioritāte tiek dota šiem pārdevējiem; tiem seko pārējie pārdevēji (visas termoelektrostacijas, tostarp ar brūnoglēm, gāzi vai naftas produktiem kurināmās stacijas).
- 14 Lai noteiktu tirgus cenu, tiek ņemts vērā visdārgākais izvēlētais piedāvājums. Sistēma darbojas atbilstoši pamatprincipam, ka ražotāju noteiktajiem stundu tarifiem ir jābūt vismaz vienādiem ar stacijas mainīgajām izmaksām; pirmie sistēmā tiek iekļauti to elektrostaciju piedāvājumi, kurām ir viszemākās mainīgās izmaksas, izņemot ar atjaunojamo enerģiju strādājošās stacijas, kas tiek iekļautas prioritārā kārtā; cena, par kādu elektroenerģija tiek pirktā un pārdota, katru reizi tiek noteikta pēc pēdējās ražotājstacijas (visdārgākās), kas ir tikusi iekļauta sadales plānā, lai apmierinātu attiecīgo pieprasījumu, – un to sauc par sistēmas robežvienību (*System Marginal Unit*); līdzsvara brīdī, kad piedāvājums atbilst pieprasījumam, piedāvātā cena ir tirgus regulētā cena, saukta par “sistēmas augstāko cenu”.
- 15 2003. gadā Komisija saņēma sūdzību no privātpersonas, kura lūdza neatklāt tās identitāti un informēja, ka saskaņā ar Grieķijas 1959. gada 12. un 13. novembra Likumdošanas dekrētu Nr. 4029/1959 (*FEK A' 250*) un Grieķijas 1975. gada 23. un 29. augusta Likumu Nr. 134/1975 (*FEK A' 180*) Grieķijas Republika prasītājai esot piešķirusi ekskluzīvu licenci brūnoglū izpētei un izmantošanai Grieķijā. Sūdzībā norādīts, ka šie valsts pasākumi esot pretēji EKL 86. panta 1. punktam savienojumā ar EKL 82. pantu.
- 16 Komisija izvērtēja faktus un nosūtīja lūgumus sniegt informāciju prasītājai, kā arī *Rythmistiki Archi Energias (RAE, enerģētikas regulators)*. Pirmā atbildi sniedza 2003. gada 23. un 30. maijā, kā arī 11. jūlija vēstulēs, bet otrā atbildēja ar 2003. gada 25. jūnija vēstuli.
- 17 2004. gada 1. aprīlī Komisija nosūtīja Grieķijas Republikai brīdinājuma vēstuli, informējot to par sākotnējiem iebildumiem. It īpaši Komisija atsaucās uz pasākumiem, kas veikti saskaņā ar Likumdošanas dekrētu Nr. 4029/1959 un Likumu Nr. 134/1975, ar kuriem prasītājai piešķirtas brūnoglū izpētes un izmantošanas tiesības Megalopoles, Ptolemaidas reģiona un Amindejas un Florinas baseina atradnēs; šo tiesību beigu termiņš attiecīgi ir 2026., 2024. un 2018. gads. Komisija minēja šādu tiesību piešķiršanu arī attiecībā uz Dramas un Elasonas atradnēm. Tā piebilda, ka šie pasākumi prasītājas labā esot veikti bez jebkādas finansiālas atlīdzības, lai gan citiem, kam ir piešķirtas šādas tiesības, esot pienākums maksāt atlīdzību. Tā kā ar šiem pasākumiem prasītājai tikusi dota privilēģēta piekļuve visizdevīgākajam kurināmajam elektroenerģijas ražošanā, Komisija uzskatīja, ka Grieķijas Republika, pārkāpjot EKL 86. pantu savienojumā ar EKL 82. pantu, esot ļāvusi prasītājai saglabāt tās esošo dominējošo stāvokli brūnoglū piegādes tirgū vai paplašināt to uz elektroenerģijas

vairumtirdzniecības tirgu. Komisija secinājumā norādīja, ka minētie noteikumi tiekot pārkāpti vismaz kopš 2001. gada februāra, t.i., datuma, kad Grieķijas valstij saskaņā ar Direktīvu 96/92 esot bijis jāliberalizē elektroenerģijas tirgus.

- 18 2004. gada 3. maijā Komisija šīs vēstules kopiju nosūtīja prasītājam, sniedzot tai iespēju izteikt savus apsvērumus par šo jautājumu. Grieķijas Republika un prasītāja atbildēja ar 2004. gada 2. jūlija vēstulēm. Savās atbildēs Grieķijas Republika un prasītāja it īpaši ziņoja par neseno likumdošanas izmaiņām saistībā ar Likuma Nr. 3175/2003 pieņemšanu, izmaiņām elektroenerģijas tirgū līdz ar licenču piešķiršanu citiem uzņēmējiem jaunu elektrostaciju celtniecībai, un apgalvoja, ka Grieķijas tiesību aktos prasītājam netiekot piešķirtas nekādas ekskluzīvas tiesības ne attiecībā uz brūnoglū izmantošanu, ne arī attiecībā uz elektroenerģijas ražošanu no šī kurināmā.
- 19 Ar 2005. gada 21. septembra vēstuli Komisija pieprasīja zināmus precizējumus Grieķijas Republikai, kura atbildēja ar 2005. gada 22. un 28. novembra un 2006. gada 19. jūnija vēstulēm. Šajās vēstulēs Grieķijas Republika sniedza virkni informācijas un norādīja uz jauniem faktiem. Tā pieminēja Grieķijas Likuma Nr. 3426/2005 (*FEK A' 309*) pieņemšanu un pirmo reizi arī septiņas maza izmēra brūnoglū iegulas, kuru izpētes un izmantošanas tiesības kopš 1985. gada tikušas piešķirtas privātām juridiskām personām un fiziskām personām, uzrādīja tādu licenču sarakstu, kas piešķirtas vai atteiktas jaunu elektrostaciju celtniecībai, un pauda savu nodomu, pirmkārt, grozīt Likumdošanas dekrētu Nr. 4029/1959 un Likumu Nr. 134/1975, otrkārt, publiskā iepirkuma ceļā no jauna piešķirt Vevi un pēc tam Vegoritidas atradnes un, treškārt, piešķirt izpētes un izmantošanas tiesības attiecībā uz Dramas un Elasonas atradnēm.
- 20 2006. gada 18. oktobrī Komisija nosūtīja Grieķijas Republikai papildu brīdinājuma vēstuli, kurā tā paskaidroja secinājumus, ko tā izdarījusi no tai paziņotās jaunās informācijas. Tā it īpaši norādīja, ka šie jaunie apstākļi negroza iebildumus, ko tā izvirzījusi savā pirmajā – 2004. gada 1. aprīļa – brīdinājuma vēstulē. Komisija tādējādi atkārtoja savu nostāju, ka, saglabājot un piešķirot kvazimonopolistiskas tiesības, kuru dēļ prasītājam ir privileģēta piekļuve brūnoglēm, Grieķijas Republika esot tai nodrošinājusi iespēju saglabāt dominējošo stāvokli elektroenerģijas ražošanas tirgū kvazimonopola situācijā, neļaujot tirgū ienākt jaunpienācējiem vai radot tiem šķēršļus.
- 21 2007. gada 19. janvāra vēstulē prasītāja nosūtīja Komisijai savus apsvērumus par papildu brīdinājuma vēstuli, vienlaicīgi darot zināmu noteiktu informāciju, tostarp par dažu brūnoglū atradņu izmantošanas tiesībām, par ražošanas izmaksām elektrostacijās, kuras darbojas ar brūnoglēm vai gāzi, par brūnoglū piegādes tirgu, kas sniedzoties ārpus valsts teritorijas, un par iespējamu Likumdošanas dekrēta Nr. 4029/1959 un Likuma Nr. 134/1975 normu atcelšanu. Šajā vēstulē tā pauda arī savus iebildumus pret Komisijas argumentāciju un apstrīdēja jebkādu Savienības tiesību pārkāpumu. 2007. gada 4. aprīlī prasītāja nosūtīja Komisijai vēl vienu vēstuli, kurā iesniedza tai jaunas ziņas, tostarp par brūnoglū ieguvī un iespējamo importu.
- 22 Ar 2007. gada 24. janvāra vēstuli Grieķijas Republika atbildēja uz papildu brīdinājuma vēstuli. Šajā vēstulē tā ziņoja par esošo situāciju brūnoglū atradnēs, kuras izmanto prasītāja un citi uzņēmēji. Tā pēc būtības apstrīdēja Komisijas juridisko analīzi par “dominējošā stāvokļa paplašināšanas teorijas” piemērošanu šajā lietā.
- 23 2008. gada 8. februārī prasītāja iesniedza Komisijai atjaunotus datus par Grieķijas 2006.–2007. gada elektroenerģijas tirgu.
- 24 2008. gada 5. martā Komisija pieņēma Lēmumu C (2008) 824, galīgā redakcija, par Grieķijas Republikas piešķirtajām tiesībām vai šādu tiesību saglabāšanu prasītājam brūnoglū ieguvei (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

- 25 Šajā lēmumā Komisija norāda, ka Grieķijas Republika kopš Direktīvas 96/92 pieņemšanas, kuras transponēšana bija paredzēta vēlākais līdz 2001. gada 19. februārim, ir zinājusi, ka elektroenerģijas tirgus ir jāliberalizē (61. un 150. apsvērums).
- 26 Komisija uzskata, ka Grieķijas Republika ir veikusi noteiktus valsts pasākumus attiecībā uz diviem dažādiem preču tirgiem, no kuriem pirmais ir brūnogļu piegāde, bet otrais – elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus, kas ir saistīts ar elektroenerģijas ražošanu elektrostacijās un piegādi, kā arī elektroenerģijas importu, izmantojot savstarpēji savienoto sistēmu. Komisija norāda, ka līdz 2005. gada maijam, kad tika izveidots obligātais dienas tirgus, otrais no šiem tirgiem bija valsts līmenī saražotās un importētās elektroenerģijas piegāde tiesīgajiem klientiem un ka šī tirgus analīze par laiku līdz 2004. gada maijam liek izdarīt tādu pašus secinājumus, kādi izriet no analīzes, kas tikusi veikta par šajā datumā potenciālo elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgu. Tādējādi, ņemot vērā šādu Grieķijas tirgus veidošanos, par ko Grieķijas Republika ziņoja savā 2007. gada 24. janvāra vēstulē, Komisija uzsver, ka, lai arī otrais tirgus ir uzskatāms par elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgu, Grieķijas Republikas izteiktie argumenti tomēr ir jāizskata, pamatojoties uz tirgus sākotnējo definīciju (158. un nākamie apsvērumi). Runājot par konkrētajiem ģeogrāfiskajiem tirgiem, brūnogļu piegādes tirgus esot valsts mērogā, taču elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus aptverot “savstarpēji savienotās sistēmas teritoriju” (167.–172. apsvērumi).
- 27 Turpinājumā Komisija apgalvo, ka prasītājam brūnogļu piegādes tirgū ir dominējošs stāvoklis. Prasītājam tirgus daļa no kopējā Grieķijā iegūto brūnogļu daudzuma kopš 2000. gada vienmēr esot bijusi lielāka par 97 %. Prasītājam esot dominējošs stāvoklis arī elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū, jo tās tirgus daļa šajā tirgū esot lielāka par 85 %. Neesot arī nekādas perspektīvas, ka varētu parādīties kāds jaunpienācējs, kurš no prasītājam varētu atgūt būtisku elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus daļu, bet imports, kas veido 7 % no kopējā patēriņa, neveidojot istu konkurences spiedienu šajā tirgū (177. apsvērums). Turklāt elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus Grieķijas savstarpēji savienotajā sistēmā, kas veidojot 90 % no kopējā elektroenerģijas patēriņa Grieķijā, esot būtiska kopējā tirgus daļa (179. apsvērums).
- 28 Runājot par attiecīgajiem valsts pasākumiem, Komisija konstatē, ka prasītājam saskaņā ar Likumdošanas dekrētu Nr. 4029/1959 un Likumu Nr. 134/1975 ir piešķirtas izmantošanas tiesības attiecībā uz 91 % no kopējam publiskajām brūnogļu atradnēm, par kurām šādas tiesības vispār tiek piešķirtas. Tā precīzē, ka šie pasākumi ir atstāti negrozīti, lai gan, neraugoties uz Kalnrūpniecības kodeksa, kas Grieķijā ieviests ar Likumdošanas dekrētu Nr. 210/1973 (*FEK A' 277*) un vēlāk grozīts ar Grieķijas Likumu Nr. 274/1976 (*FEK A' 50*), radītajām iespējām, tiesības uz vērā ņemamu atradni nav tikušas piešķirtas. Turklāt tā norāda, ka prasītāja izpētes tiesības ir ieguvusi bez publiskā iepirkuma izsludināšanas attiecībā uz izmantojamajām atradnēm, galvenokārt Dramas un Elasonas atradnēm, par kurām izmantošanas tiesības vēl nav tikušas piešķirtas. Komisija visbeidzot piebilst, ka ar brūnoglēm kurināmās stacijas, kas Grieķijā izmaksā vislētāk, tiek izmantotas visbiežāk, jo tās saražo 60 % elektroenerģijas, ļaujot apgādāt savstarpēji savienoto sistēmu (185.–187. apsvērumi).
- 29 Līdz ar to, piešķirot un saglabājot prasītājam kvazimonopolistiskas brūnogļu izmantošanas tiesības, Grieķijas Republika esot radījusi iespēju nevienlīdzību starp tirgus dalībniekiem elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū un tātad izkropļojusi konkurenci, tādējādi pastiprinot prasītājam dominējošo stāvokli (190. apsvērums).
- 30 Komisija secina, ka, piešķirot un saglabājot kvazimonopolistiskas tiesības uz brūnogļu izmantošanu tādām publiskām uzņēmumam kā prasītāja, Grieķijas Republika ir garantējusi prasītājam privilēģētu piekļuvi visizdevīgākajam kurināmajam, kāds Grieķijā ir pieejams elektroenerģijas ražošanai. Tādējādi Grieķijas Republika šim uzņēmumam ir radījusi iespēju saglabāt dominējošo stāvokli elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū kvazimonopola situācijā, izslēdzot jebkādu jaunpienācēja ienākšanu tirgū vai radot tam šķēršļus. Līdz ar to tā, neraugoties uz elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus liberalizāciju, esot ļāvusi prasītājam nosargāt savu kvazimonopola stāvokli tirgū un tādējādi saglabājusi un pastiprinājusi tās dominējošo stāvokli šajā tirgū (238. apsvērums).

- 31 Visbeidzot Komisija konstatē, ka Grieķijas Republika nav pamatojusies uz EKL 86. panta 2. punkta noteikumiem, lai attaisnotu tādu pasākumu veikšanu, ar kuriem prasītājam piešķirtas brūnoglū ieguves tiesības (239. un 240. apsvērums). Tā arī uzskata, ka valsts pasākumi iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm, jo tie attur visus potenciālos konkurentus no ieguldījumu veikšanas elektroenerģijas ražošanā un piegādē Grieķijā (241.–244. apsvērums).
- 32 Apstrīdētā lēmuma 1. pantā ir noteikts, ka Likumdošanas dekrēta Nr. 4029/1959 22. panta 1. punkts, Likuma Nr. 134/1975 3. panta 1. punkts un Grieķijas rūpniecības, enerģijas un tehnoloģiju ministra 1976. gada (*FEK B' 282*), 1988. gada (*FEK B' 596*) un 1994. gada (*FEK B' 633*) lēmumi ir pretrunā EKL 86. panta 1. punktam savienojumā ar EKL 82. pantu, jo ar tiem prasītājam tiek piešķirtas un saglabātas privilēģētas brūnoglū izmantošanas tiesības Grieķijā, tādējādi radot iespēju nevienlīdzību starp tirgus dalībniekiem attiecībā uz primārā kurināmā pieejamību elektroenerģijas ražošanai un ļaujot prasītājam saglabāt vai pastiprināt savu dominējošo stāvokli Grieķijas elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū, izslēdzot jebkādu jaunpienācēja ienākšanu tirgū vai radot tam šķēršļus.
- 33 Jānorāda, ka apstrīdētā lēmuma 1. pantā ir ieviesusies materiāla kļūda atsaucē uz Likuma Nr. 134/1975 3. panta 1. punktu. Patiesībā no lietas materiāliem izriet, ka apstrīdētais lēmums attiecas uz minētā panta 3. punktu.
- 34 Apstrīdētā lēmuma 2. pantā Komisija prasa Grieķijas Republikai divu mēnešu laikā no šī lēmuma paziņošanas informēt Komisiju par pasākumiem, ko tā plāno veikt, lai labotu 1. pantā norādīto valsts pasākumu radīto pret konkurenci vērsto iedarbību. Komisija vēl norāda, ka šie pasākumi ir jāpieņem un jāīsteno astoņu mēnešu laikā pēc šī lēmuma.

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- 35 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2008. gada 13. maijā, prasītāja cēla šo prasību.
- 36 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2008. gada 5. septembrī, Grieķijas Republika lūdza atļauju iestāties lietā prasītājas prasījumu atbalstam.
- 37 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2008. gada 9. septembrī, *Elliniki Energeia kai Anaptyxi AE (HE & DSA)* un *Energeiaki Thessalonikis AE*, akciju sabiedrības, kas darbojas Grieķijas elektroenerģijas ražošanas nozarē (turpmāk tekstā – “uzņēmumi, kas iestājušies lietā”), lūdza atļauju iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam. Saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 116. panta 1. punktu šie pieteikumi tika paziņoti lietas dalībniekiem. Komisija savus apsvērumus iesniedza 2008. gada 23. oktobrī. Ar dokumentiem, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegti attiecīgi 2008. gada 7. un 10. novembrī, prasītāja izvirzīja iebildumus pret katru no šiem abiem pieteikumiem par iestāšanos lietā.
- 38 Ar Vispārējās tiesas septītās palātas priekšsēdētāja 2008. gada 3. decembra rīkojumu Grieķijas Republikai tika atļauts iestāties šajā lietā prasītājas prasījumu atbalstam.
- 39 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2008. gada 19. decembrī, prasītāja lūdza Vispārējai tiesai, īstenojot Reglamenta 64. pantā paredzētos procesa organizatoriskos pasākumus, pieņemt rīkojumu par kāda konkrēta formulējuma aizstāšanu Komisijas iebildumu rakstā, ja Komisija pati nepiekrīstu to grozīt pēc savas iniciatīvas.
- 40 Komisija savos apsvērumos par prasītājas pieteikumu noteikt procesa organizatoriskos pasākumus, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegti 2009. gada 23. janvārī, piekrita grozīt noteiktu iebildumu raksta formulējumu, kā to bija ieteikusi prasītāja.

- 41 Grieķijas Republika savu iestāšanās rakstu Vispārējās tiesas kancelejā iesniedza 2009. gada 18. februārī. Šajā rakstā tā it īpaši norādīja, ka Likuma Nr. 134/1975 3. panta 3. punkts, kas apšaubīts apstrīdētā lēmuma 1. pantā, ar Grieķijas Likuma Nr. 3734/2009 (*FEK A' 8*) 36. panta 3. punktu ir ticis atcelts.
- 42 Ar Vispārējās tiesas septītās palātas priekšsēdētāja 2009. gada 18. septembra rīkojumiem uzņēmumiem, kas iestājas lietā, tika atļauts iestāties šajā lietā Komisijas prasījumu atbalstam.
- 43 Uzņēmumi, kas iestājušies lietā, savu iestāšanās rakstu Vispārējās tiesas kancelejā iesniedza 2009. gada 13. novembrī.
- 44 Komisija ar 2008. gada 23. oktobra, 2009. gada 19. februāra un 16. marta vēstulēm, bet prasītāja ar 2008. gada 7. un 10. novembra, 2009. gada 8. janvāra un 23. jūnija, kā arī 2010. gada 28. janvāra vēstulēm lūdza, lai noteiktas konfidenciālas ziņas, kas ietvertas prasības pieteikumā, iebildumu rakstā, replikā, atbildē uz repliku, apsvērumos par Grieķijas Republikas iestāšanās rakstu un apsvērumos par uzņēmumu, kas iestājušies lietā, iestāšanās rakstu šiem pēdējiem netiktu izpaustas. Uzņēmumiem, kas iestājušies lietā, tika darītas zināmas procesuālo rakstu nekonfidenciālās versijas, pret ko viņi neiebilda.
- 45 Prasītājas, ko atbalsta Grieķijas Republika, prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- atcelt apstrīdēto lēmumu;
  - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 46 Komisijas, ko atbalsta uzņēmumi, kas iestājušies lietā, prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- prasību noraidīt;
  - piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 47 Tā kā Vispārējās tiesas palātu sastāvs ir ticis mainīts un tiesnesis referents ir iecelts par sestās palātas priekšsēdētāju, lieta attiecīgi tika nodota šai palātai.
- 48 Pamatojoties uz tiesneša referenta ziņojumu, Vispārējā tiesa (sestā palāta) nolēma uzsākt mutvārdu procesu.
- 49 Saskaņā ar Reglamenta 64. pantu par procesa organizatoriskajiem pasākumiem Vispārējā tiesa ar 2010. gada 14. decembra vēstuli uzaicināja galvenos lietas dalībniekus un Grieķijas Republiku iesniegt statistikas datus un tabulas par obligāto dienas tirgu laika posmā no 2005. gada līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanas datumam. Prasītāja un Grieķijas Republika šo prasību izpildīja, 2011. gada 1. februārī iesniedzot Vispārējās tiesas kancelejā savas vēstules. Ar vēstuli, kas Vispārējās tiesas kancelejā reģistrēta 2011. gada 7. martā, Komisija izpildīja Vispārējās tiesas prasību, nosūtot divas versijas, vienu – konfidenciālu – prasītājai un Grieķijas Republikai, bet otru – nekonfidenciālu – uzņēmumiem, kas iestājušies lietā. Lietas dalībnieki tika aicināti tiesas sēdē izteikt savus apsvērumus par šo atbilstošu saturu.
- 50 2011. gada 6. aprīļa tiesas sēdē tika uzklauti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un atbildes uz Vispārējās tiesas uzdotajiem jautājumiem.
- 51 Tā kā tiesnesis referents vairs nevarēja piedalīties lietas izskatīšanā, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs, piemērojot Reglamenta 32. panta 3. punktu, lai papildinātu sesto palātu, norīkoja pats sevi par tiesnesi referentu.
- 52 Ar 2011. gada 18. novembra rīkojumu Vispārējā tiesa (sestā palāta) jaunajā sastāvā atkārtoti uzsāka mutvārdu procesu un lietas dalībnieki tika informēti, ka viņi tiks uzklauti jaunā tiesas sēdē.

- 53 Pēc tam Vispārējās tiesas priekšsēdētājs lietu nodeva jaunajam sestās palātas priekšsēdētājam un norīkoja viņu par tiesnesi referentu.
- 54 Lietas dalībnieki tika uzklausti jaunā tiesas sēdē 2012. gada 2. februārī.

Juridiskais pamatojums

- 55 Savas prasības pamatojumam prasītāja izvirza četrus pamatus: pirmkārt, par juridisku kļūdu saistībā ar kopīgo EKL 86. panta 1. punkta un EKL 82. panta noteikumu piemērošanu, kā arī acīmredzamu kļūdu vērtējumā; otrkārt, par EKL 253. pantā paredzētā pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu; treškārt, par tiesiskās noteiktības, tiesiskās palāšanas aizsardzības un privātīpašuma aizsardzības principu pārkāpumu, no vienas puses, un par pilnvaru nepareizu izmantošanu, no otras puses, un, ceturtkārt, par samērīguma principa pārkāpumu.
- 56 Pirmais pamats ir izklāstīts piecās daļās: pirmkārt, par acīmredzamu kļūdu vērtējumā, definējot konkrētos tirgus; otrkārt, par dominējošā stāvokļa nepaplašināšanu no brūnogļu piegādes tirgus uz elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgu saistībā ar nosacījuma par ekskluzīvu vai īpašu tiesību esamību interpretāciju, lai realizētos kopīgo EKL 86. panta 1. punkta un EKL 82. panta noteikumu pārkāpums; treškārt, par iespēju nevienlīdzības situācijas, kas ir nelabvēlīga jauniem konkurentiem Grieķijas tiesiskā regulējuma dēļ, ar kuru prasītājam ir piešķirtas brūnogļu izmantošanas tiesības, neesamību; ceturtkārt, par dominējošā stāvokļa nepaplašināšanu no brūnogļu piegādes tirgus uz elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgu, ciktāl tā attiecas uz apgalvoto privileģēto piekļuvi primārajam kurināmajam, un, piektkārt, par acīmredzamu kļūdu vērtējumā attiecībā uz vērā ņemtajām izmaiņām Grieķijas elektroenerģijas tirgū.
- 57 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir secinājusi, ka izskatāmie valsts pasākumi attiecas uz diviem tirgiem: uz augšupējo tirgu, kas ir brūnogļu piegādes tirgus, izņemot citus kurināmos, un uz lejupējo tirgu, kas ir elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus, proti, elektroenerģijas ražošanas un vairumpiegādes tirgus, izņemot elektroenerģijas pārvades un sadales tirgus (158.–166. apsvērums). Runājot par konkrētajiem ģeogrāfiskajiem tirgiem, brūnogļu piegādes tirgus esot valsts mērogā, bet elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus aptverot Grieķijas savstarpēji savienotās sistēmas teritoriju (167.–171. apsvērums).
- 58 Kā norāda Komisija, Grieķijas Republikas veiktie pasākumi, ar kuriem prasītājam piešķirtas brūnogļu izmantošanas tiesības un netiek pieļauta vai tiek radīti šķēršļi jebkādam jaunu konkurentu ienākšanai šajā tirgū, ļauj prasītājam saglabāt vai pastiprināt tās dominējošo stāvokli lejupējā tirgū, proti, elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū.
- 59 Vispārējā tiesa uzskata, ka vispirms ir jāizskata pirmā pamata otrā un ceturtnā daļa, un šajā stadijā nav jāspriež par apstrīdētajā Komisijas lēmumā izmantoto konkrēto tirgu definīcijas pamatotību un līdz ar to par pieņēmumu, ka minētajā definīcijā, pretēji prasītājas apgalvotajam, nav pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā.

Lietas dalībnieku argumenti

- 60 Prasītāja būtībā apstrīd Komisijas secinājumu, ka prasītājam piešķirto brūnogļu izmantošanas tiesību īstenošanas rezultātā tās dominējošais stāvoklis brūnogļu tirgū tiek paplašināts uz elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgu, tādējādi pārkāpjot kopīgos EKL 86. panta 1. punkta un EKL 82. panta noteikumus.

- 61 Pirmkārt, prasītāja saistībā ar EKL 86. panta 1. punkta vispārīgo piemērošanas jomu apgalvo – pat ja pietiek ar to, ka uzņēmums ir publisks uzņēmums, ekskluzīvu vai īpašu tiesību esamība ir obligāts nosacījums, lai varētu pamatot kopīgo EKL 86. panta 1. punkta un EKL 82. panta noteikumu pārkāpumu, motivējot to ar publiska uzņēmuma dominējošā stāvokļa paplašināšanu no viena tirgus uz citu, atšķirīgu blakus tirgu. Visos spriedumos, kuros Tiesa ir identificējusi šo noteikumu kopīgu pārkāpumu dominējošā stāvokļa paplašināšanas ceļā, attiecīgā uzņēmuma darbības pamatā esot bijušas īpašas vai ekskluzīvas tiesības, kuru esamība ir bijusi izšķiroša.
- 62 Prasītāja norāda, ka tai nav ne ekskluzīvu tiesību, jo tā nevar ekskluzīvi nodarboties ar brūnogļu ieguvī, ne arī īpašu tiesību, jo nevienā valsts lēmumā nav noteikts saņēmēju skaits, lai arī šis skaits tik un tā nevar pārsniegt Grieķijas teritorijā esošo atradņu skaitu.
- 63 Otrkārt, prasītāja norāda, ka tai nav normatīvas kompetences, kas tai ļautu pēc savas gribas noteikt savu konkurentu darbību un padarīt tos atkarīgus no tās. Tāpat neesot arī konkurences apdraudējuma, jo prasītāja, piemēram, neprasot saviem konkurentiem augstākas cenas un tā nepiegādājot viņiem mazāk piemērotu primāro izejvielu viņu darbības nodrošināšanai. Komisija ir kļūdījies, nekonkretizējot ļaunprātīgās rīcības raksturu, uz ko prasītāju esot iespējami pamudinājusi iespēju nevienlīdzība.
- 64 Treškārt, Komisijai esot bijis jāizskaidro vai vismaz jāpārbauda, cik lielā mērā apgalvotais EKL 82. panta pārkāpums kaitējis patērētāju interesēm. Tiesa spriedumos par EKL 86. panta 1. punkta un EKL 82. panta pārkāpumu esot pārbaudījusi, cik lielā mērā valsts tiesiskais regulējums rada patērētāju interesēm kaitējošu situāciju EKL 82. panta otrās daļas b) punkta izpratnē. Šajā gadījumā patērētāju interesēm neesot nodarīts faktiskais vai potenciālais kaitējums, tāpēc ka valsts sociālu apsvērumu dēļ mazumtirdzniecības cenas ir noteikusi zemā līmenī.
- 65 Ceturtkārt, prasītāja uzskata, ka Komisija brūnogles esot definējusi kā absolūti obligātu ražošanas faktoru (*essential facility*), nemaz nepierādot, ka brūnogles būtu absolūti nepieciešamas, lai darbotos elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū.
- 66 Komisijai vismaz būtu bijis jāpierāda, ka brūnogles ir tik lielā mērā daudz lētākas par visiem pārējiem kurināmajiem, ka bez piekļuves tām būtu izslēgta arī piekļuve elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgum.
- 67 Pamatojoties uz Tiesas 1991. gada 23. aprīļa spriedumu lietā *C-41/90 Höfner un Elser (Recueil, I-1979. lpp.)* un vēlāko judikatūru, Grieķijas Republika apgalvo, ka Komisija nav nosaukusi nekādu prasītājas esošu vai potenciālu dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošanu. Šajā strīdā šāda ļaunprātīga izmantošana esot obligāts un iepriekšējs nosacījums, lai kopīgi tiktu piemēroti EKL 86. panta 1. punkta un EKL 82. panta noteikumi. Komisijai nepietiekot vien pierādīt, ka valsts pasākums tirgū rada iespēju nevienlīdzību. Turklāt Komisija neesot pierādījusi ciešu cēloņsakarību starp prasītājas stāvokli augšupējā tirgū un apgalvoto pārkāpumu lejupējā tirgū.
- 68 Komisija apstrīd prasītājas un Grieķijas Republikas izvirzītos apgalvojumus.
- 69 Pēc Komisijas domām, prasītājas argumentam, ka, pirmkārt, dominējošam uzņēmumam jābūt arī īpašām vai ekskluzīvām tiesībām, lai tiktu atzīts kopīgo EKL 86. panta 1. punkta un EKL 82. panta noteikumu pārkāpums, un ka, otrkārt, šajā lietā tai šādas īpašas vai ekskluzīvas tiesības nav tikušas nodotas, nav nekāda juridiska pamatojuma. Pirmkārt, šo noteikumu piemērošanas jomā nav tikai valsts pasākumi, ar kuriem tiek nodotas īpašas vai ekskluzīvas tiesības, un, otrkārt, šādas ekskluzīvas tiesības prasītājai būtībā ir tikušas nodotas, piešķirot brūnogļu atradņu izmantošanas licenci.
- 70 Komisija piebilst, ka, lai arī prasītājas minētajos spriedumos īpašajām vai ekskluzīvajām tiesībām bija nozīme pārkāpuma novērtējumā, tas neliedzot uzskatīt, ka publiska uzņēmuma gadījumā ar vienu vai vairākiem valsts pasākumiem tiek pārkāpti kopīgie EKL 86. panta 1. punkta un EKL 82. panta

noteikumi bez īpašu vai ekskluzīvu tiesību konstatēšanas. Tiesa to turklāt ir atzinusi 2003. gada 22. maija spriedumā lietā *C-462/99 Connect Austria (Recueil, I-5197. lpp.)*. Komisija vēl norāda, ka prasītājas minētajām lietām neesot tādas pašas raksturiezīmes kā pašreiz izskatāmajai lietai.

- 71 Komisija atkārtoti, ka noteikta reģiona brūnogļu krājumu izmantošanas tiesības, kas ir iegūtas saskaņā ar strīdīgajiem normatīvajiem aktiem un ministriju lēmumiem, piešķirot prasītājai tiesības izmantot šos krājumus ekskluzīvi. Lai gan fakts, ka prasītājai ir piešķirtas ekskluzīvas tiesības izmantot brūnogles, pats par sevi nerada EKL 86. panta 1. punkta un EKL 82. panta noteikumu pārkāpumu, šīs tiesības – vērtējot tās vispārīgi – sniedzot prasītājai privilēģētu un ekskluzīvu piekļuvi, kas aptver teju visus Grieķijā izmantojamajos publiskos brūnogļu krājumus. Tieši šo rezultātu Komisija apstrīdētajā lēmumā kvalificējot kā “privilēģētu piekļuvi” un “kvazimonopolistiskas tiesības”, lai raksturotu prasītājas, kurai konkrētajā tirgū ir dominējošs stāvoklis, situāciju.
- 72 2012. gada 2. februāra tiesas sēdē Komisija atbildē uz Vispārējās tiesas jautājumu apgalvoja, ka EKL 86. panta 1. punkts šajā lietā tiek piemērots, pamatojoties uz “publiska uzņēmuma” kritēriju.
- 73 Pamatodamās uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Connect Austria*, Komisija apgalvo, ka, lai piemērotu teoriju par dominējošā stāvokļa paplašināšanu, nav nepieciešams, lai dominējošais uzņēmums blakus tirgū pildītu regulatora funkciju.
- 74 Prasītājas apgalvojums, ka Komisijai bijis jāpārbauda kopīgo EKL 86. panta 1. panta un EKL 82. panta noteikumu pārkāpuma izraisītais potenciālais kaitējums patērētājiem, esot nepamatots. Prakse, kas iespaido konkurences struktūru Grieķijas elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū, esot uzskatāma par netieši kaitējošu patērētājiem.
- 75 Komisija atgādina, ka tā savu secinājumu par kopīgo EKL 86. panta 1. punkta un EKL 82. panta noteikumu pārkāpumu esot balstījusi uz Tiesas 1991. gada 19. marta spriedumu lietā *C-202/88 Francija/Komisija (Recueil, I-1223. lpp.)*, 1991. gada 13. decembra spriedumu lietā *C-18/88 GB-Inno-BM (Recueil, I-5941. lpp.)*, 1998. gada 12. februāra spriedumu lietā *C-163/96 Raso u.c. (Recueil, I-533. lpp.)* un iepriekš minēto spriedumu lietā *Connect Austria*. Šajā judikatūrā esot atzīts EKL 86. panta 1. punkta savienojumā ar EKL 82. pantu pārkāpums, kad valsts pasākumi, ar kuriem tiek radīta iespēju nevienlīdzība starp tirgus dalībniekiem, izkropļo konkurenci, tajā pašā laikā neprasot definēt – reālo vai potenciālo – konkrēto ļaunprātīgo rīcību. Līdz ar to Komisija apstrīd apgalvojumu, ka tai papildus iespēju nevienlīdzībai esot bijis vēl jāpierāda prasītājas konkrētā ļaunprātīgā rīcība.
- 76 Pretēji Grieķijas Republikas argumentācijai Komisija uzskata, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Connect Austria* atsauce uz iespēju nevienlīdzību un Tiesas izstrādātie kritēriji iepriekš minētajā spriedumā lietā *Höfner un Elser* nav kumulatīvi nosacījumi.
- 77 Komisija apstrīd prasītājas apgalvojumu, ka tā viņas kvazimonopolistisko piekļuvi brūnoglēm esot uzskatījusi par “essential facility” veidu, jo Komisija šo jēdzienu nesot izmantojusi.
- 78 Runājot par brūnogļu kā elektroenerģijas ražošanas izejvielas neizdevīgumu, Komisija, pirmkārt, atgādina, ka zināmi uzņēmumi ir iesnieguši pieteikumus publiskā iepirkuma procedūrā par Vevi brūnogļu iegulu izmantošanas tiesībām. Otrkārt, prasītāja esot izrādījusi nepārtrauktu interesi par jaunu brūnogļu elektrostaciju celtniecību vai par esošo elektrostaciju aizstāšanu. Ar to pietiekot, lai atspēkotu prasītājas argumentus šajā aspektā.

Vispārējās tiesas vērtējums

- 79 EKL 86. panta 1. punktā ir noteikts, ka attiecībā uz publiskiem uzņēmumiem un uzņēmumiem, kuriem dalībvalstis piešķirušas īpašas vai ekskluzīvas tiesības, tās nedz ievieš, nedz uztur spēkā tādas pasākumus, kas ir pretrunā EK līgumam, it īpaši noteikumiem konkurences jomā, izņemot EKL 86. panta 2. punkta gadījumā. Šis pants nav piemērojams patstāvīgi, un tas ir piemērojams tikai kopā ar citiem Līguma noteikumiem.
- 80 Šajā gadījumā Komisija EKL 86. panta 1. punktu ir piemērojusi kopā ar EKL 82. pantu. Ar šo pēdējo noteikumu uzņēmumam ir aizliegts ļaunprātīgi izmantot dominējošo stāvokli kopējā tirgū vai būtiskā tā daļā, ciktāl tas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm.
- 81 Apstrīdētā lēmuma 1. pantā Komisija ir uzskatījusi, ka attiecīgie valsts pasākumi ir pretrunā šiem kopīgajiem noteikumiem, jo ar tiem prasītājam tiek piešķirtas un saglabātas privileģētas brūnoglū izmantošanas tiesības Grieķijā. Tas radot iespēju nevienlīdzību starp tirgus dalībniekiem attiecībā uz primārā kurināmā pieejamību elektroenerģijas ražošanai, ļaujot prasītājam saglabāt vai pastiprināt savu dominējošo stāvokli elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū, izslēdzot jebkādu jaunu ienākšanu tirgū vai radot tai šķēršļus.
- 82 Prasītāja pret šo Komisijas secinājumu būtībā izvirza divus iebildumus.
- 83 Pirmajā iebildumā prasītāja apgalvo, ka, kaut gan EKL 86. panta 1. punkts principā ir piemērojams publiskiem uzņēmumiem, kuriem dalībvalstis nav piešķirušas īpašas vai ekskluzīvas tiesības, no judikatūras izriet, ka, lai pierādītu šī noteikuma, kas piemērots savienojumā ar EKL 82. pantu, pārkāpumu dominējošā stāvokļa paplašināšanas dēļ, konkrētajam uzņēmumam ir jābūt ekskluzīvām vai īpašām tiesībām EKL 86. panta 1. punkta izpratnē. Taču prasītājam piešķirtās brūnoglū izmantošanas tiesības neesot šāda veida tiesības.
- 84 Otrajā iebildumā prasītāja apgalvo, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā nav pierādījusi faktisku vai potenciālu prasītājas dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu konkrētajos tirgos, kaut gan Komisijai, lai varētu piemērot EKL 86. panta 1. punktu savienojumā ar EKL 82. pantu, esot bijis pienākums to darīt. Vispirms ir jāizskata šis iebildums.
- 85 Šajā ziņā strīds galvenokārt ir par jautājumu, vai Komisijai bija jāidentificē prasītājas dominējošā stāvokļa faktiskā vai potenciāla ļaunprātīga izmantošana vai arī tai pietika pierādīt, ka attiecīgie valsts pasākumi, radot iespēju nevienlīdzību starp tirgus dalībniekiem par labu prasītājam, izkropļoja konkurenci. Lietas dalībnieki šajā aspektā izdara atšķirīgus secinājumus no Tiesas judikatūras, kurā ir interpretēts EKL 86. panta 1. punkts, kas piemērots savienojumā ar EKL 82. pantu.
- 86 Vispirms ir jākonstatē, ka EKL 86. panta 1. punktā paredzētie aizliegumi attiecas uz dalībvalstīm, savukārt EKL 82. pants attiecas uz uzņēmumiem, aizliedzot tiem dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Šo divu noteikumu kopīgas piemērošanas gadījumā dalībvalsts EKL 86. panta 1. punkta pārkāpums var tikt konstatēts tikai tad, ja valsts pasākums ir pretrunā EKL 82. pantam. Tādēļ rodas jautājums, cik lielā mērā ir jākonstatē uzņēmuma dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kaut vai tā būtu potenciāla, kad šai ļaunprātīgajai izmantošanai ir saikne ar valsts pasākumu.
- 87 Runājot par brūnoglū piegādes tirgu, no lietas materiāliem izriet, ka Grieķijas Republika ar Likumdošanas dekrēta Nr. 4029/1959 22. pantu un Likuma Nr. 134/1975 3. panta 3. punktu no Grieķijas kopējiem brūnoglū krājumiem 4500 miljonu tonnu apmērā prasītājam ir piešķirusi brūnoglū izmantošanas tiesības attiecībā uz atradnēm, kuru krājumi veido aptuveni 2200 miljonus tonnu. Šie valsts pasākumi, kas veikti pirms elektroenerģijas tirgus liberalizācijas, ir paturēti spēkā, un tie turpina iespaidot brūnoglū piegādes tirgu.

- 88 Tāpat no lietas materiāliem izriet, ka, neraugoties uz prasītājas konkurentu izrādīto interesi, neviens tirgus dalībnieks nav spējis iegūt no Grieķijas Republikas brūnogļu atradņu izmantošanas tiesības, lai gan Grieķijai vēl ir aptuveni 2000 miljonu tonnu neizmantotu brūnogļu krājumu.
- 89 Taču prasītāja nav vainojama par to, ka citiem tirgus dalībniekiem nav iespējams iegūt piekļuvi atlikušajām brūnogļu atradnēm. Kā jau prasītāja pamatoti norādījusi 2012. gada 2. februāra tiesas sēdē, brūnogļu izmantošanas licenču nepiešķiršanas fakts ir atkarīgs tikai un vienīgi no Grieķijas Republikas gribas. Brūnogļu piegādes tirgū prasītājas loma ir ierobežota ar to atradņu ekspluatāciju, uz kurām tai ir tiesības, un Komisija nav apgalvojusi, ka tā šajā tirgū būtu ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli attiecībā uz piekļuvi brūnoglēm.
- 90 Kā norāda Komisija, prasītāju konkurentiem radītā neiespējamība ienākt brūnogļu piegādes tirgū rada sekas attiecībā uz elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgu. Tā kā brūnogles Grieķijā ir izdevīgākais kurināmais, to izmantošana ļaujot elektroenerģiju ražot ar zemākām mainīgajām izmaksām, kas, pēc Komisijas domām, garantējot, ka šādi saražotā elektroenerģija obligātajā dienas tirgū var ienākt ar daudz interesantāku peļņas maržu nekā no citiem kurināmajiem saražotā elektroenerģija. Pēc Komisijas domām, sekas ir tādas, ka prasītāja var saglabāt vai pastiprināt savu dominējošo stāvokli elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū, izslēdzot jebkādu jaunu ienākšanu šajā tirgū vai radot tai šķēršļus.
- 91 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka pēc elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus liberalizācijas tika izveidots obligātais dienas tirgus un tā darbības normas apstrīdētajā lēmumā nav apšaubītas. Kā izriet no 11.–14. punkta iepriekš, pārdevējiem elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū, proti, prasītājai un tās konkurentiem, šī sistēma ir jārespektē. Turklāt prasītāja šajā tirgū darbojās jau pirms tā liberalizācijas.
- 92 Komisija nav pierādījusi, ka privileģēta piekļuve brūnoglēm būtu varējusi radīt situāciju, kurā prasītāja, vienkārši īstenojot šīs izmantošanas tiesības, būtu varējusi pieļaut dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū vai arī būtu tikusi mudināta pieļaut ļaunprātīgu izmantošanu šajā tirgū. Tāpat arī Komisija nepārmet prasītājai, ka tā bez objektīva attaisnojuma savu dominējošo stāvokli brūnogļu piegādes tirgū būtu paplašinājusi uz elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgu.
- 93 Vienkārši konstatējot, ka prasītāja, bijusi monopolsabiedrība, pateicoties priekšrocībām, ko tai sniedz privileģēta piekļuve brūnoglēm, joprojām saglabā dominējošu stāvokli elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgū un ka šī situācija šajā tirgū izraisa iespēju nevienlīdzību starp prasītāju un citiem uzņēmumiem, Komisija nav ne identificējusi, ne juridiski pietiekami pierādījusi, uz kādu ļaunprātīgu izmantošanu EKL 82. panta izpratnē attiecīgais valsts pasākums prasītāju ir mudinājis vai varējis mudināt.
- 94 Jāpiebilst, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija, atsaucoties uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Raso* u.c. (27. punkts), vispirms ir pieminējusi Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru dalībvalsts pārkāpj EKL 86. panta 1. punktā un EKL 82. pantā noteiktos aizliegumus, ja attiecīgais uzņēmums, vienkārši īstenojot tam piešķirtās ekskluzīvās vai īpašās tiesības, tiek mudināts ļaunprātīgi izmantot savu dominējošo stāvokli vai ja šīs tiesības var radīt situāciju, kurā šis uzņēmums tiek mudināts uz šādu ļaunprātīgu izmantošanu. Tā ir pastāvīgā judikatūra, kas it īpaši ir atgādināta iepriekš minētajos Tiesas spriedumos lietā *Höfner* un *Elser* (29. punkts), 1991. gada 10. decembra spriedumā lietā *C-179/90 Merci convenzionali porto di Genova (Recueil, I-5889. lpp., 17. punkts)*, 1997. gada 11. decembra spriedumā lietā *C-55/96 Job Centre (Recueil, I-7119. lpp., 31. punkts)* un 2008. gada 1. jūlija spriedumā lietā *C-49/07 MOTOE* (Krājums, I-4863. lpp., 50. un 51. punkts).

- 95 No šiem Vispārējā tiesā apspriestajiem spriedumiem izriet, ka Tiesa, atgādinājusi, ka tikai dominējoša stāvokļa izveidošana vai pastiprināšana ar valsts pasākumu EKL 86. panta 1. punkta izpratnē pati par sevi nav nesaderīga ar EKL 82. pantu, katrā konkrētajā gadījumā ir pārbaudījusi, vai attiecīgais uzņēmums, tam vienkārši īstenojot ar valsts pasākumu piešķirtās ekskluzīvās vai īpašās tiesības, var tikt mudināts izmantot savu dominējošo stāvokli ļaunprātīgi.
- 96 Jānorāda, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Raso* u.c. Tiesa ir atzinusi – ja ar attiecīgo valsts pasākumu ostas sabiedrībai ir ne tikai piešķirtas ekskluzīvās tiesības nodrošināt darbaspēku uzņēmumiem, kuriem ir atļauja darboties ostā, bet arī ļauj tai konkurēt ar šiem uzņēmumiem ostas pakalpojumu tirgū, tad šai ostas sabiedrībai ir interešu konflikts. Attiecīgā sabiedrība tika mudināta ļaunprātīgi izmantot savas ekskluzīvās tiesības, nosakot saviem konkurentiem ostas pakalpojumu tirgū pārmērīgi augstas cenas par darbaspēka nodrošināšanu vai arī nododot to rīcībā nepiemērotāku darbaspēku veicamo uzdevumu izpildei (iepriekš minētais spriedums lietā *Raso* u.c., 28. un 30. punkts).
- 97 Iepriekš minētajā spriedumā lietā *MOTOE* tika izskatīts jautājums, vai ar EKL 82. pantu un EKL 86. panta 1. punktu netiek pieļauts valsts tiesiskais regulējums, ar kuru juridiskai personai, kas pati var nodarboties ar motociklu sacikšu organizēšanu un to komerciālu izmantošanu, ir dotas pilnvaras sniegt piekrišanu par šādu sacikšu rīkošanas atļaujas pieteikumiem, nenosakot šādu pilnvaru ierobežojumus, pienākumus un kontroli. Tiesa atzina, ka šim subjektam attiecīgo tiesību piešķiršana ar valsts pasākumu *de facto* nozīmē piešķirt pilnvaras noteikt personas, kurām ir atļauts organizēt šādas sacikstes, kā arī noteikt šādu sacikšu organizēšanas nosacījumus un tādējādi nozīmē piešķirt šim subjektam acīmredzamas priekšrocības pār konkurentiem; tas var to mudināt traucēt citu tirgus dalībnieku piekļuvei konkrētajam tirgum (iepriekš minētais spriedums lietā *MOTOE*, 51. punkts).
- 98 Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Höfner* un *Elser* Tiesai bija jāpārbauda, vai monopola saglabāšana attiecībā uz uzņēmumu personāla un vadītāju darbā pieņemšanu, kas būtībā izpaužas kā darba meklētāju savešana ar darba devējiem, ko, pamatojoties uz ekskluzīvām tiesībām, veic valsts nodarbinātības iestāde, nav EK līguma 90. panta 1. punkta (vēlāk – EKL 86. panta 1. punkts) un EK līguma 86. panta (vēlāk – EKL 82. pants) kopīgo noteikumu pārkāpums. Tiesa atzina, ka EKL 86. panta 1. punkta pārkāpums ir tad, ja valsts iestāde, vienkārši īstenojot tai piešķirtās ekskluzīvās tiesības, katrā ziņā tiek mudināta ļaunprātīgi izmantot savu dominējošo stāvokli, kas ir noticis gadījumā, kad valsts iestāde acīmredzami nav bijusi spējīga apmierināt tirgus pieprasījumu attiecībā uz šāda veida darbībām un kad privātām sabiedrībām nav iespējams efektīvi veikt šādas darbības tādēļ, ka spēkā ir tiesību normā paredzēts šādu darbību aizliegums, kura neievērošanas gadījumā attiecīgie līgumi tiek uzskatīti par spēkā neesošiem (iepriekš minētais spriedums lietā *Höfner* un *Elser*, 30., 31. un 34. punkts).
- 99 Minētajā spriedumā Tiesa identificēja valsts pasākumu, kas valsts iestādei licis rīkoties ļaunprātīgi EK līguma 86. panta otrās daļas b) punkta (vēlāk – EKL 82. panta otrās daļas b) punkts) izpratnē, jo valsts iestādes darbība varēja izpausties kā piedāvātā pakalpojuma ierobežošana, kas kaitē attiecīgā pakalpojuma pieprasītājiem.
- 100 Arī iepriekš minētajā spriedumā lietā *Job Centre* Tiesa konstatēja, ka valsts pasākums varēja radīt situāciju, kurā pakalpojums ticis ierobežots EKL 82. panta otrās daļas b) punkta izpratnē. Tiesa atzina, ka, aizliedzot jebkādas darba pieprasījuma un piedāvājuma starpniecības pakalpojumus, paredzot kriminālsodus un administratīvus sodus, ja vien ar to nenodarbojas valsts darbā iekārtošanas dienesti, dalībvalsts rada situāciju, kurā šie pakalpojumi ir ierobežoti EKL 82. panta otrās daļas b) punkta izpratnē, ja šie dienesti nav acīmredzami spējīgi apmierināt pieprasījumu darba tirgū attiecībā uz visa veida pakalpojumiem (iepriekš minētais spriedums lietā *Job Centre*, 32. un 35. punkts).
- 101 Iepriekš minētais spriedums lietā *Merci convenzionali porto di Genova* bija par valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru uzņēmumam bija ekskluzīvās tiesības sniegt ostas pakalpojumus, tostarp nodrošināt iekraušanu, izkraušanu un vispārīgu kravu kustību ostā.

- 102 Minētajā spriedumā Tiesa nosprieda, ka dalībvalsts pārkāpj EKL 86. panta 1. punktu, ja tā rada situāciju, kurā ar ekskluzīvām tiesībām apveltīts uzņēmums šī fakta dēļ tiek mudināts vai nu prasīt maksu par nelūgtiem pakalpojumiem, prasīt nesamērīgas cenas un atteikties izmantot modernās tehnoloģijas, vai arī piedāvāt cenu atlaides noteiktiem klientiem, kompensējot šīs atlaides ar augstākām cenām no citiem klientiem (19. un 20. punkts). Šajā ziņā Tiesa konkrēti atsaucās uz EK līguma 86. panta otrās daļas a)–c) punktu (vēlāk – EKL 82. panta otrās daļas a)–c) punkts).
- 103 No šiem iepriekš 96.–102. punktā atgādinātajiem spriedumiem izriet, ka uzņēmuma, kam ir ekskluzīvas vai īpašas tiesības, dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izrietēt vai nu no iespējas šīs tiesības īstenot ļaunprātīgi, vai arī no tiešām šo tiesību sekām. Taču no šīs judikatūras neizriet, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu veido tikai fakts, ka attiecīgais uzņēmums valsts pasākuma dēļ ir izdevīgākā situācijā salīdzinājumā ar saviem konkurentiem.
- 104 Pamatodamās it īpaši uz iepriekš minētajiem spriedumiem lietās Francija/Komisija, *GB-Inno-BM un Connect Austria*, Komisija tomēr apgalvo, ka tā savu secinājumu par kopīgo EKL 86. panta 1. punkta un EKL 82. panta noteikumu pārkāpumu drīzāk ir pamatojusi ar judikatūru, saskaņā ar kuru tāda neizkropļotas konkurences sistēma, kāda ir paredzēta Līgumā, var tikt garantēta tikai tad, ja ir nodrošināta dažādu tirgus dalībnieku iespēju vienlīdzība. Ja nevienlīdzīgas iespējas starp tirgus dalībniekiem un līdz ar to izkropļota konkurence ir valsts pasākuma izraisīta, šāds pasākums ir EKL 86. panta 1. punkta savienojumā ar EKL 82. pantu pārkāpums.
- 105 No šiem spriedumiem neizriet, ka, lai uzskatītu, ka ir ticis izdarīts EKL 86. panta 1. punkta, kas piemērots savienojumā ar EKL 82. pantu, pārkāpums, pietiek vien pierādīt, ka valsts pasākums izkropļo konkurenci, radot iespēju nevienlīdzību starp tirgus dalībniekiem, un nav jāidentificē uzņēmuma dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana.
- 106 Iepriekš minētajā spriedumā lietā *GB-Inno-BM* Telegrāfu un telefonu pārvaldei (*Régie des télégraphes et des téléphones, RTT*) saskaņā ar Beļģijas likumu bija monopols attiecībā uz publiskā telekomunikāciju tīkla izveidošanu un ekspluatāciju un tai saskaņā ar likumu bija arī pilnvaras atļaut vai aizliegt telefonaparātu pieslēgšanu tīklam, noteikt šo iekārtu tehniskās atbilstības normas un pārbaudīt, vai aparāti, kas nav tās ražojumi, atbilst pašas pieņemtajām specifikācijām. Tiesa vispirms konstatēja, ka fakts, ka uzņēmums, kam tīkla izveidošanas un ekspluatācijas tirgū ir monopols, bez objektīvas vajadzības sev rezervē atšķirīgu blakus tirgu – šajā gadījumā šim tīklam pieslēgšanai paredzētu aparātu importa, tirdzniecības, savienojuma, nodošanas ekspluatācijā un uzturēšanas tirgu –, tādējādi likvidējot jebkādu citu uzņēmumu konkurenci, ir EKL 82. panta pārkāpums (iepriekš minētais spriedums lietā *GB-Inno-BM*, 15. un 19. punkts).
- 107 Pēc tam, atgādinājusi, ka EKL 82. pants attiecas nevis uz valsts pasākumiem, bet tikai uz konkurencei pretējām darbībām, ko uzņēmumi veic paši pēc savas iniciatīvas, Tiesa uzskatīja, ka, ja publiska uzņēmuma vai uzņēmuma, kuram valsts ir piešķīrusi īpašas vai ekskluzīvas tiesības, dominējošā stāvokļa paplašināšana izriet no valsts pasākuma, šāds pasākums ir EK līguma 90. panta (vēlāk – EKL 86. pants) savienojumā ar EKL 82. pantu pārkāpums. Kā norādīja Tiesa, EKL 86. pantā dalībvalstīm ir aizliegts ar normatīviem vai administratīviem aktiem radīt šiem uzņēmumiem situāciju, kurā šie uzņēmumi paši, nepārkāpjot EKL 82. panta noteikumus, nevarētu nonākt autonomas rīcības rezultātā (20. punkts).
- 108 2012. gada 2. februāra tiesas sēdē Komisija apgalvoja, ka minētā sprieduma 24. punktā – atbildē uz *RTT* argumentu – Tiesa ir nospriedusi, ka nav jākonstatē uzņēmuma ļaunprātīga rīcība.
- 109 Taču Tiesa ir parūpējusies norādīt, ka uzticēt termināliekārtas tirgojošam uzņēmumam uzdevumu izstrādāt šādu termināliekārtu atbilstības specifikācijas, kontrolēt to piemērošanu un sertificēt šīs iekārtas nozīmētu tam piešķirt pilnvaras pēc saviem ieskatiem noteikt, kādas termināliekārtas publiskajam tīklam var tikt pieslēgtas, un tādējādi šim uzņēmumam radīt acīmredzamu priekšrocību pār tā konkurentiem (25. punkts). Tieši šo telefonsakaru tīkla izveidošanas un ekspluatācijas tirgus

monopola paplašināšanu bez objektīva iemesla uz telefonaparātu tirgu Tiesa uzskatīja par aizliegtu ar EKL 86. panta 1. punktu savienojumā ar EKL 82. pantu, ja šāda paplašināšana izrietējusi no valsts pasākuma (iepriekš minētais spriedums lietā *GB-Inno-BM*, 23.–25. punkts).

- 110 Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Connect Austria* publiskam uzņēmumam, kam bija ekskluzīvas tiesības izmantot analogo mobilo telekomunikāciju tīklu, par brīvu tika piešķirta frekvence *DCS 1800*, kas tam ļāva kļūt par vienīgo operatoru, kurš var piedāvāt visu tehniski iespējamo mobilo telekomunikāciju pakalpojumu klāstu, lai gan viens no tā konkurentiem, *Connect Austria*, mobilo telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanas licenci *DCS 1800* frekvencē saņēma par maksu (43.–45. punkts).
- 111 Tiesa konstatēja, ka valsts tiesiskais regulējums, ar kuru *DCS 1800* frekvenču joslā publiskam uzņēmumam dominējošā stāvoklī ir atļauts piešķirt papildu frekvences bez atsevišķas maksas, kamēr jaunpienācējam konkrētajā tirgū ir jāmaksā atlīdzība par *DCS 1800* licences saņemšanu, publisko uzņēmumu dominējošā stāvoklī var mudināt pārkāpt EKL 82. panta noteikumus, paplašinot vai pastiprinot tā dominējošo stāvokli. Tā kā šajā gadījumā konkurences izkropļojums tiktu radīts ar valsts pasākumu, ar kuru tiek izveidota situācija, kurā starp dažādiem tirgus dalībniekiem netiek nodrošināta iespēju vienlīdzība, tas var izraisīt EKL 86. panta 1. punkta savienojumā ar EKL 82. pantu pārkāpumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Connect Austria*, 87. punkts). Šajā ziņā Tiesa precizēja, ka publiskam uzņēmumam var tikt radīta situācija, kurā tas tiktu mudināts piedāvāt zemākus tarifus, it īpaši potenciālajiem *DCS 1800* sistēmas abonentiem, un rīkot intensīvas reklāmas kampaņas apstākļos, kuros *Connect Austria* būtu grūti konkurēt (86. punkts). Tiesa ņēma vērā arī publiskā uzņēmuma rīcību tirgū.
- 112 Līdzīgi iepriekš minētajā spriedumā lietā Francija/Komisija (51. punkts) Tiesa, vispirms norādījusi, ka neizkropļotas konkurences sistēma, kāda ir paredzēta Līgumā, var tikt garantēta tikai tad, ja starp tirgus dalībniekiem ir nodrošināta iespēju vienlīdzība, pēc tam konstatēja, ka termināliekārtas tirgojošam uzņēmumam uzticēt uzdevumu izstrādāt šādu termināliekārtu atbilstības specifikācijas, kontrolēt to piemērošanu un sertificēt šīs iekārtas nozīmē tam piešķirt pilnvaras pēc saviem ieskatiem noteikt, kādas termināliekārtas publiskajam tīklam var tikt pieslēgtas, un tādējādi radīt tam acīmredzamu priekšrocību pār tā konkurentiem.
- 113 Lai gan Tiesa tik tiešām ir izmantojusi iepriekš 104. punktā atgādinātos formulējumus, uz kuriem atsaucas Komisija, pēdējā nevar pamatoties tikai uz šiem formulējumiem, skatot tos izolēti no spriedumiem un neņemot vērā to kontekstu.
- 114 2012. gada 2. februāra tiesas sēdē Komisija savas tēzes pamatošanai atsaucās arī uz 1998. gada 25. jūnija spriedumu lietā *C-203/96 Dusseldorf u.c. (Recueil, I-4075. lpp.)*.
- 115 Lietā, kurā pieņemts iepriekš minētais spriedums, Nīderlandes iestādes sabiedrību *AVR Chemie CV* bija atzinušas kā vienīgo gala operatoru bīstamo atkritumu sadedzināšanai augstas jaudas rotācijas krāsnī. Sabiedrībai *Chemische Afvalstoffen Dusseldorf BV* tika atteikta atļauja eksportēt uz Vāciju eļļas filtrus, t.i., bīstamos atkritumus, jo saskaņā ar valsts tiesību aktiem šo atkritumu apstrādi nodrošināja *AVR Chemie*. Tiesa konstatēja, ka aizliegums *Chemische Afvalstoffen Dusseldorf* eksportēt savus eļļas filtrus praktiski nozīmēja, ka tai tika noteikts pienākums nodot pārstrādei paredzētos atkritumus valsts uzņēmumam, kuram ir ekskluzīvas tiesības sadedzināt bīstamos atkritumus, lai gan citā dalībvalstī piedāvātā apstrāde bija salīdzināma ar valsts uzņēmuma veikto apstrādi.
- 116 Tiesa nosprieda, ka šāda pienākuma, kura sekas ir priekšrocību radīšana valsts uzņēmumam, atļaujot tam apstrādāt atkritumus, kurus ir paredzēts nodot apstrādei trešam uzņēmumam, rezultāts ir noieta tirgu ierobežošana pretēji EKL 86. panta 1. punktam savienojumā ar EKL 82. pantu (iepriekš minētais spriedums lietā *Dusseldorf u.c.*, 63. punkts).
- 117 Kā uzsver Komisija, paties ir fakts, ka minētajā lietā konstatētā noieta tirgu ierobežošana izrietēja no uzņēmumam *AVR Chemie* ar Nīderlandes likumu piešķirtajām ekskluzīvajām tiesībām apstrādāt bīstamos atkritumus; tas bija šķērslis jebkādam citam konkrēto preču apstrādes veidam, nevis izrietēja

no veida, kādā šis uzņēmums šīs tiesības īstenoja. Visādā ziņā Tiesa identificēja ļaunprātīgu izmantošanu, uz ko Nīderlandes likums mudināja uzņēmumu dominējošā stāvoklī, proti, noieta tirgu ierobežošanu, kas kaitē patērētājiem EKL 82. panta otrās daļas b) punkta izpratnē. Turklāt ir jāatzīmē, ka minētajā spriedumā Tiesa norādīja, ka tā savu argumentāciju pamato ar judikatūru, saskaņā ar kuru dalībvalsts pārkāpj EKL 86. pantā savienojumā ar EKL 82. pantu noteiktos aizliegumus, ja tā pieņem aktu, kas uzņēmumu, kuram tā ir piešķirusi ekskluzīvas tiesības, rosina ļaunprātīgi izmantot tā dominējošo stāvokli (61. punkts).

- 118 Tāpēc nešķiet, ka Komisijas pieminētā judikatūra ļauj ignorēt iepriekš 94. punktā minēto judikatūru un pamatoties tikai uz jautājumu, vai iespēju nevienlīdzība starp tirgus dalībniekiem, tātad izkropļota konkurence, nav valsts pasākuma izraisīta. Līdz ar to Komisija nevar apgalvot, ka tai nebija jāidentificē un jāpierāda dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, uz ko prasītāju mudināja vai varēja mudināt attiecīgais valsts pasākums. Kā jau konstatēts iepriekš 87.–93. punktā, apstrīdētajā lēmumā šajā ziņā trūkst pierādījumu.
- 119 No tā izriet, ka iepriekš 84. punktā minētais iebildums, ko prasītāja izvirzījusi pirmā pamata otrajā un ceturtajā daļā, ir pamatots. Līdz ar to apstrīdētais lēmums ir jāatceļ un nav jāizskata pārējie iebildumi, to daļas un pamati.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 120 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt prasītājas tiesāšanās izdevumus.
- 121 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 4. punkta pirmajai daļai dalībvalstis, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Tāpēc Grieķijas Republikai savi izdevumi jāsedz pašai. Turklāt atbilstoši Reglamenta 87. panta 4. punkta pēdējai daļai uzņēmumiem, kas iestājušies lietā, ir jāpiespriež atlīdzināt pašiem savus tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (sestā palāta)

nospriež:

- 1) **atcelt Komisijas 2008. gada 5. marta Lēmumu C (2008) 824, galīgā redakcija, par Grieķijas Republikas piešķirtajām tiesībām vai šādu tiesību saglabāšanu *Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI) brūnogļu ieguvei*;**
- 2) **Eiropas Komisija sedz pati savus, kā arī atlīdzina *DEI* tiesāšanās izdevumus;**
- 3) **Grieķijas Republika, *Elliniki Energeia kai Anaptyxi AE (HE & DSA)* un *Energeiaki Thessalonikis AE* sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

Kanninen

Wahl

Soldevila Frago

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2012. gada 20. septembrī.

[Paraksti]